



Darab Katalin
1928 - 1997

Hazai és külföldi szakemberek, tisztelői, barátai, munkatársai és tanítványai számára súlyos veszteség Darab Katalinnak, a talajkémiai kutatások kiemelkedő egyéniségének, férjével, Szabolcs Istvánnal együtt történt hirtelen eltávozása.

1928. július 17-én született Miskolcon. Egyetemi tanulmányait a debreceni Kosuth Lajos Tudományegyetem Természettudományi Karán végezte, 1950-ben szerzett vegyész oklevelet. 1949-től demonstrátorként, majd tanársegédként dolgozott a KLTE Fizikai-kémiai Tanszékén.

1953-ban a szarvasi Öntözési és Rizstermesztési Kutatóintézetbe (ÖRKI) került. Itt kezdte talajkémiai, ezen belül a szikes és öntözött talajok kémiai és fizikai-kémiai tulajdonságaival és folyamataival kapcsolatos, további munkásságát meghatározó kutatásait. Ezeket folytatta az MTA Talajtani és Agrokémiai Kutató Intézetében is, 1957-1959 között. Az öntözött talajok sóforgalma, a sóforgalmat és sómérleget befolyásoló tényezők vizsgálatának eredményeit kandidátusi disszertációjában foglalta össze 1959-ben.

1959-1964-ig a VITUKI Víztisztítási Osztályát vezette. Munkatársaival együtt dolgozták ki a hazai öntözővizek minőségi normáit, melyek két évtizedig voltak érvényben. 1980-as években történt módosításukban és továbbfejlesztésükben Darab Katalin szintén részt vett.

A talajok „másodlagos szikesedése” elméletének, e folyamatok előrejelzése és megelőzése rendszerének egyik megalkotója, illetve kidolgozója volt.

Az Országos Mezőgazdasági Minőségvizsgáló Intézet (OMMI) Fiziko-kémiai Osztályának vezetőjeként (1964-től az 1970-es évek végéig) munkatársaival együtt több témakörben végzett magas színvonalú kutatómunkát. Foglalkozott: radioaktív izotópos módszerek alkalmazásával a talaj-víz-növény rendszer vizsgálatában; szikes talajokban végbemenő kationcsere folyamatok tanulmányozásával; szikes és öntözött talajok, nagy Mg-tartalmú talajok, valamint a tápanyagforgalom talajásványtani vonatkozásainak kutatásával; felszíni vizek radioaktív szennyezettségével; a szikes talajok folyadékfázisa mint elektrolitoldat jellemzésével, kalciumszulfát-tartalmú talajjavítóanyagok oldódási és kicsapódási folyamatainak kísérleti és matematikai modellezésével.

E kutatásokat az OMMI átszervezése után az általa vezetett osztállyal együtt az MTA Talajtani és Agrokémiai Kutató Intézetében folytatta, majd a Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Központ tudományos tanácsadójaként vonult nyugállományba 1981-ben. A következő években, tudományos tanácsadóként, a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem Agrometeorológiai és Vízgazdálkodási Csoportjában végzett kutatásokat, részt vett az oktatásban.

Termékeny, sokoldalú munkásságának eredménye több mint 200 tudományos szakcikk hazai és külföldi folyóiratokban. Két könyv szerzője, 7 könyv társszerzője. Több szakvélemény, szabvány, egyetemi jegyzet összeállítója. Az MTA Tudományos Minősítő Bizottsága, majd Doktori Kollégiuma munkájában rendszeresen részt vett mint értekezések bírálója, illetve bíráló bizottságok tagja.

Élénk tevékenységet fejtett ki a nemzetközi tudományos közéletben. Nemzetközi konferenciák, posztgraduális tanfolyamok rendszeres előadója, esetenként koordinátora volt. Előadást tartott a Nemzetközi Talajtani Társaság több kongresszusán, ill. Szikes Albizottsága nemzetközi szimpóziumain. 1960 óta volt tagja a Nemzetközi Talajtani Társaságnak és a Nemzetközi Öntözési és Vízrendezési Szövetségnek (ICID). Ez utóbbi Magyar Nemzeti Bizottságának 1960-1964-ig titkári funkcióját is betöltötte.

A hazai szakmai - tudományos közéletnek is fáradhatatlanul aktív egyénisége volt. Tagja volt a MAE Mezőgazdasági-Vízgazdálkodási Társaságának és Talajtani Társaságának. Az utóbbinak vezetőségi tagja 1964-től, Talajkémiai Szakosztályának pedig 1964-1988-ig titkára volt.

Az ICID-ben végzett tevékenységéért 1966-ban a Társaság ezüst emléklapoktétjét kapta. A MAE Aranykoszorús Jelvényével 1961-ben, a „Mezőgazdaság Kiváló Dolgozója” címmel 1970-ben, a Munka Érdemrend bronzfokozatával 1974-ben, a Treitz Péter Emlékéremmel 1988-ban tüntették ki.

Darab Katalin életpályája során talajtani szakemberek generációit nevelte, korszerű, magas szintű, igényes munkára tanított és támogatta mindazokat, akik valamilyen munkakapcsolatba kerültek vele. Tudományos tevékenységét kifogyhatatlan ötletesség, kreativitás jellemezte. Férjének, - akivel, a tudomány iránti elhivatottság is összefűzte - méltó társa volt. Tartalmas életének emléke, tudományos életműve megérdemli nemcsak a kortársak, de az utánunk következő talajtanos, elsősorban talajkémikus szakembernemzedékek figyelmét, megbecsülését és tudományos szemléletének, hagyatékának megőrzését, továbbadását.

RÉDLY LÁSZLÓNÉ